

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 49/2020-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. januára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti ESP Consult, s. r. o., Vicenzy 2209/9A, Šamorín, IČO 46 092 404, právne zastúpenej advokátkou JUDr. Kvetoslavou Živčákovou, Bratislavská 61/68, Šamorín, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 S 104/2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti ESP Consult, s. r. o., **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. januára 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti ESP Consult, s. r. o., Vicenzy 2209/9A, Šamorín, IČO 46 092 404 (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci

namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 S 104/2019 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že napadnuté konanie vo veci sp. zn. 2 S 104/2019 sa začalo podaním správnej žaloby zo strany sťažovateľky 24. mája 2019.

Dňa 30. mája 2019 bolo predložené doplnenie žaloby.

Krajský súd uznesením č. k. 2 S 104/2019-184 z 12. júna 2019 pribral do konania účastníka administratívneho konania SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik.

Krajský súd následne vyrubil uznesením č. k. 2 S 104/2019-180 z 11. júna 2019 súdny poplatok za spracovanie správnej žaloby v sume 20 eur.

Vyššia súdna úradníčka 11. júna 2019 vyzvala žalovaného a 12. júna 2019 ďalšieho účastníka na vyjadrenie k žalobe, jej prílohám a doplneniu.

Ďalší účastník sa 12. júla 2019 vyjadril k podanej žalobe a 6. augusta 2019 sťažovateľka doručila krajskému súdu repliku k predmetnému vyjadreniu.

Žalovaný predložil krajskému súdu vyjadrenie 14. augusta 2019 spolu s administratívnym spisom.

Spisová kancelária krajského súdu 19. augusta 2019 doručovala vyjadrenie žalovaného právnej zástupkyňi sťažovateľky aj ďalšiemu účastníkovi a spis uložila na lehotu bez toho, aby ho predložila referujúcej sudkyňi, resp. senátu na rozhodnutie o návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žaloby.

Dňa 6. septembra 2019 sa sťažovateľka vyjadrila k vyjadreniu žalovaného a spisová kancelária repliku opäť doručovala žalovanému a ďalšiemu účastníkovi konania a spis uložila na lehotu.

Referujúca sudkyňa krajského súdu uviedla, že spis jej bol predložený až po uplynutí lehoty na rozhodnutie a ihneď návrh na priznanie odkladného účinku naštudovala a spis predložila vyššej súdnej úradníčke na vypracovanie návrhu rozhodnutia.

Senát krajského soudu o návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žaloby rozhodol uznesením 30. októbra 2019.

2.1 Krajskému soudu bola 25. októbra 2019 doručená sťažnosť sťažovateľky z 24. októbra 2019, v ktorej namietala porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v napadnutom konaní. Sťažovateľka uviedla, že krajský súd nerozhodol o priznaní odkladného účinku správnej žaloby v zmysle lehoty uvedenej v ustanovení § 185 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“).

2.2 Krajský súd sťažovateľke odpovedal listom sp. zn. Spr 224/2019 zo 14. novembra 2019, v ktorom uviedol:

„V zmysle vyššie uvedených skutočností som Vašu sťažnosť na postup súdu pri rozhodovaní o návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žaloby Krajského súdu v Bratislave pod sp. zn. 2S/104/2019 vyhodnotil ako dôvodnú. S poukazom na uvedené mi dovoľte, aby som sa Vám v mene správy a riadenia Krajského súdu v Bratislave ospravedlnil za vzniknutú nečinnosť.“

3. Sťažovateľka uvádza, že napadnutým postupom krajského súdu bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa názoru sťažovateľky sám krajský súd v odpovedi na sťažovateľkinu sťažnosť na prietahy uznal, že sťažnosť považuje za dôvodnú.

3.1 Sťažovateľka podľa svojich slov nijakým spôsobom neprispela k prietahom v konaní, o čom svedčí aj fakt, že sa domáhala ochrany svojho práva sťažnosťou na prietahy adresovanou predsedovi krajského súdu a doručenou 25. októbra 2019.

3.2 Sťažovateľka uvádza, že využila všetky dostupné prostriedky, ktoré jej zákon na ochranu jej základných práv poskytuje. Keďže podľa jej presvedčenia niet iného súdu, ktorý by chránil jej základné právo, domáha sa ochrany na ústavnom súde.

4. Sťažovateľka navrhla vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil:

„Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie záležitostí v primeranej dobe podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2S/104/2019 porušené bolo.

Krajskému súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2S/104/2019 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľovi priznáva finančné zadostučinenie v sume 4.500,- € (slovom: štyritisícpäťsto eur), ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Krajský súd Bratislava je povinný uhradiť trovy konania v sume 354,- € ...“

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

6. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

6.1 Účel základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov vymedzil ústavný súd vo svojej skoršej judikatúre tak, že „účelom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu“ (II. ÚS 26/95). Základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je príkazom pre všetky štátne orgány na také konanie, ktoré vytvára právnu istotu pre subjekty práva. Základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zákonodarca zabezpečuje prostredníctvom procesno-právnych inštitútov, ktoré sú štátne orgány vrátane všeobecných súdov povinné efektívne a vecne správne využívať.

6.2 Je však prirodzené a ústavný súd to už vo svojej judikatúre zdôraznil, že každé namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, pričom ústavný súd akcentuje tri základné kritériá v súvislosti s namietanými prietahmi v konaní pred všeobecnými súdmi: zložitnosť vecí, správanie účastníkov konania a postup súdu (porov. napr. I. ÚS 3/00 alebo I. ÚS 7/02). Medzi kritériá, na ktoré ústavný súd tiež prihliada pri svojom rozhodovaní, patrí aj predmet sporu v posudzovanom konaní a význam sporu pre sťažovateľa (porov. napr. II. ÚS 32/02 alebo I. ÚS 19/00). Napokon ústavný súd taktiež prihliada v konkrétnom prípade na čas trvania konania (porov. napr. I. ÚS 92/97), resp. na celkovú dĺžku konania (porov. napr.

III. ÚS 123/02). Obdobne i Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo vzťahu k právu na prejednanie vecí v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru skúma primeranosť lehoty (reasonable time) konania v rámci konkrétnych okolností prípadu, aplikujúc pritom štyri základné kritériá pre posúdenie primeranosti danej lehoty: zložitosť veci, správanie sťažovateľa, postup štátnych orgánov a význam sporu pre sťažovateľa (pozri napr. *Sürmeli v. Nemecko*, č. 75529/01, rozhodnutie ESLP z 8. 6. 2006, bod 128; *Frydlander v. Francúzsko*, č. 30979/96, rozhodnutie ESLP z 27. 6. 2000, bod 43).

6.3 Ústavný súd však poukazuje na svoje predchádzajúce rozhodnutia, v ktorých opakovane vyslovil, že ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe nemusí ešte zakladať porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (pozri napr. III. ÚS 91/04 alebo II. ÚS 129/06) a že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (pozri napr. I. ÚS 46/01, III. ÚS 92/03 alebo I. ÚS 149/02, príp. III. ÚS 372/09). Na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (rovnaké závery ústavný súd vyslovil taktiež napr. v III. ÚS 199/02 alebo I. ÚS 57/01).

6.4 V duchu záverov deklarovanych v predchádzajúcom bode ústavný súd v minulosti nepovažoval postup všeobecného súdu v sporovom konaní po uplynutí jedného roka od podania žaloby na tomto súde do podania sťažnosti ústavnému súdu za taký postup, ktorý by bolo možné kvalifikovať ako prieťahy v konaní takej intenzity, ktorá by zakladala porušenie práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (pozri IV. ÚS 147/04). Z najnovšej judikatúry možno odkázať na uznesenie sp. zn. II. ÚS 715/2017, ktorým ústavný súd odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti sťažnosť na porušenie práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, keďže ústavný súd vyhodnotil dĺžku nečinnosti súdu od 11. marca 2015 do 22. septembra 2017 (do podania sťažnosti ústavnému súdu), t. j. 30 mesiacov, ako dĺžku, ktorá nesignalizuje porušenie označeného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, pričom ústavný súd uviedol: „Pri rozhodovaní ústavný súd vychádza aj z charakteru... konania... Skutočnosť, že v posudzovanej veci nedošlo dosiaľ

k fakultatívnemu nariadeniu pojednávania, resp. k iným úkonom zistiteľným z pohľadu sťažovateľa, ešte sama osebe neznamená, že odvolací súd je vo veci úplne nečinný. Ústavný súd aj preto nevyhodnotil doterajšiu dĺžku odvolacieho konania od predloženia veci odvolaciemu súdu (11. marca 2015, pozn.) do podania tejto sťažnosti (22. septembra 2017, pozn.) za nezlučiteľnú so základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. K takémuto záveru ústavný súd dospel aj s prihliadnutím na krajským súdom oznámený predpokladaný termín rozhodnutia vo veci (december 2017, pozn.)... Po preskúmaní sťažnosti a postupu krajského súdu v napadnutom konaní ústavný súd dospel k záveru, že doterajšia dĺžka napadnutého odvolacieho konania nesignalizuje nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom označených práv. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.“

6.5 Prístup ústavného súdu nie je špecifickým ani z komparatívneho pohľadu, zohľadňujúc najmä judikatúru ESĽP. Medzi mnohými možno poukázať na viaceré rozhodnutia ESĽP, v zmysle ktorých ESĽP v súvislosti s právom na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru s ohľadom na ojedinelú nečinnosť súdu členského štátu a charakter súdneho konania toleroval napr. 20 mesiacov nečinnosti odvolacieho súdu, kým rozhodol o odvolaní sťažovateľa (pozri *Cesarini v. Taliansko*, č. 11892/85, rozhodnutie ESĽP z 12. 10. 1992, body 20 – 21) alebo 28 mesiacov trvajúce obdobie nečinnosti súdu (od podania žaloby do výzvy súdu k jej doplneniu) v rámci civilného konania (pozri *Dostál v. Česká republika*, č. 52859/99, rozhodnutie ESĽP z 25. 5. 2004, body 192 – 193).

7. Na tomto základe ústavný súd konštatuje, že v doterajšej činnosti krajského súdu v napadnutom konaní síce došlo k pochybeniu (nerozhodnutie o priznaní odkladného účinku správnej žaloby v lehote podľa § 185 SSP), avšak po podaní sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) predsedovi krajského súdu došlo k náprave opísaného pochybenia, t. j. krajský súd o návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žaloby rozhodol uznesením 30. októbra 2019.

7.1 Krajský súd po podaní sťažnosti jeho predsedovi tak prijal dostatočné opatrenie s cieľom nápravy a odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného jeho dovtedajšou činnosťou.

7.2 Čo sa týka celkovej dĺžky napadnutého konania, ústavný súd uvádza, že zohľadniac (i) sťažovateľkou opísaný skutkový a právny stav, (ii) charakter právneho a skutkového stavu, (iii) posudzované kritériá v konaní o sťažnosti pre namietané porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, (iv) krajským súdom nevyhnutne vykonané úkony v predmetnom napadnutom konaní a (v) ustálenú judikatúru ústavného súdu, ústavný súd konštatuje, že výslednú namietanú dĺžku konania pred krajským súdom (8 mesiacov) v napadnutom konaní nemožno posúdiť ako zbytočné prietahy (resp. nečinnosť krajského súdu) a nebolo by tak možné ani po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie konštatovať porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy alebo porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

8. Na základe dosiaľ uvedených záverov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

9. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nebráni sťažovateľke obrátiť sa opätovne s ústavnou sťažnosťou na ústavný súd, ak by v budúcnosti krajský súd v napadnutom konaní konal s neodôvodnenými prietahmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu